

APVIENOJOTIES – PLAŠĀKS DARBA LAUKS, LIELĀKI IENĀKUMI

Kooperācijai lauksaimniecības sektorā ir ļoti nozīmīga loma. Tā samazina tirgus riskus un darījumu izmaksas, veicina pieeju tirgiem, papildu resursiem, kā arī inovācijām. Jaunajā Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā 2021.–2027. gadam arī Eiropas Komisija ir uzsvērusi kooperācijas formu. “Mērķis ir veicināt un stiprināt dažādas sadarbības formas, jo tas ir instruments, kā zemniekiem stiprināt savu tirgus varu. Jau iepriekšajos plānošanas periodos kooperatīviem bija pieejams gan atbalsts izveides, ražošanas un pārstrādes jomā, gan citi atbalsta veidi, kā arī nodokļu atlaides, un, ņemot vērā šīs sadarbības formas nozīmīgumu, šīs programmas tiks turpinātas un tiks meklēti jauni veidi, kā stimulēt kooperācijas attīstību lauksaimniecības un mežsaimniecības, kā arī mājražošanas nozarē,” norāda Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Valsts atbalsta plānošanas nodaļas vecākā referente Inese Štromberga.

2019. gadā 51 lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvā sabiedrībā bija apvienojušies 5108 ražotāji. Lai gan pēdējos gados kooperatīvu skaits ir salīdzinoši nemainīgs, kooperatīvu apgrozījuma kāpums no 176 milj. eiro 2009. gadā līdz 450,51 milj. eiro 2019. gadā liecina par to, ka paplašinās kooperatīvu sniegtie pakalpojumi saviem biedriem. 2019. gadā atbilstības statusu ieguva 24 piena, 15 graudu, septiņi augļu un dārzeņu kooperatīvi, trīs mežsaimniecības un pa vienam kooperatīvam gaļas un mājražošanas nozarē. Izteikti apgrozījuma lideri ir graudu nozares kooperatīvi, kuru apgrozījums 2019. gadā bija 347 milj. eiro, un piena sektora kooperatīvi ar 89 milj. eiro apgrozījumu.

Lai veicinātu lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvo sabiedrību veidošanos, Lauku attīstības programmas pasākuma “Ražotāju grupu un organizāciju izveide” ietvaros šajā plānošanas periodā bija paredzēts atbalsts jauniem kooperatīviem pēc izveides pirmo piecu gadu darbības periodā. Šī pasākuma ietvaros šobrīd atbalstu saņem trīs kooperatīvi.

VEICINĀT JAUNU KOOPERATĪVU VEIDOŠANOS

Viens no lauksaimniecības politikas mērķiem ir stipri-

nāt esošos kooperatīvus ne tikai graudkopības, piena un dārzeņkopības, augļkopības, meža nozarē, bet veicināt jaunu kooperatīvu veidošanos nozarēs, kurās to ir maz vai nav vispār, – gaļas lopkopībā, mājražošanā, olu ražošanā, bioloģiskajā lauksaimniecībā.

“Mēs vēlamies veicināt kooperāciju nozarēs, kurās šis modelis vēl vispār nav izmantots vai arī tiek izmantots salīdzinoši nelielā apjomā. Piemēram, augļu un dārzeņu ražotāji būtu ieguvēji, ja kooperētos, jo ir daudz nelielu saimniecību, kuru saražotais apjoms ierobežo realizācijas iespējas par labām cenām. Ja saimniecība audzē salātus viena divu hektāru platībā, tad iedomājieties, kādu apjomu varētu nodrošināt 10 līdzvērtīgas saimniecības? Un pārdošanas cena tad jau būtu pavisam cita,” saka ZM Lauku attīstības atbalsta departamenta direktora vietniece Biruta Ingilāvičute.

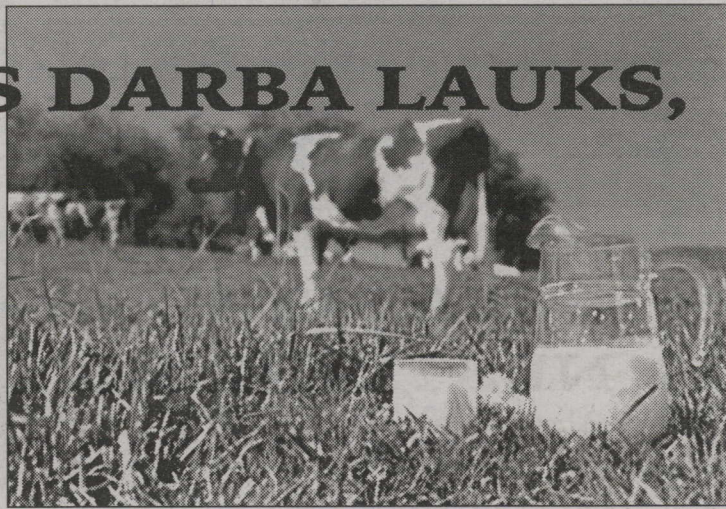
RISINĀJUMS MAZĀM UN VIDĒJĀM SAIMNIECĪBĀM

Latvijas situācijā, kad ir ļoti liels skaits mazu saimniecību, kooperācijai ir ļoti liela loma lauksaimniecībā. “Tirgus ekonomikas principi ir nežēļīgi – labu cenu var saņemt tikai tie, kas pie-

dāvā ievērojamu produkcijas daudzumu. Kooperācija ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, kas var palīdzēt mazajām un vidējām saimniecībām saražoto pārdot par daudz labāku cenu,” uzsver B. Ingilāvičute.

Lielisks piemērs ir mājražotāji, kur priekšzīmi rada kooperatīva “Kuldīgas labumi”. Kooperatīva veikalā iespējams iegādāties gan ēdienus, gan suvenīrus. Vietējie pārtikas mājražotāji un mazie ražotāji, amatnieki un daļāmatnieki, pievienojot savu artavu, nodrošina pircēja prasībām un vēlmēm atbilstošu piedāvājumu vienviet. Zeķu un cimdu adītājam vairs nav jāsež tirdziņos, bet viņas savus rokdarbus var realizēt caur kooperatīvu. Šādiem mājražotājiem un amatniekiem, kā arī mazajām un vidējām saimniecībām var palīdzēt nodarboties ar to, ko viņi māk vislabāk, proti, ražot. Latvijā netrūkst pārtikas ražotāju, bet labu pārdevēju gan nepietiek, jo ne katrs to māk. Izāicinājums ir pārdot saražoto, turklāt par iespējami augstāku cenu. Un te nāk talkā kooperatīvs.

“Kāpēc piena nozarē ir tik būtiska iepirkumu cenu starpība? Dažiem par pienu maksā 15 centus litrā, bet citiem – 30 centus. Protams, daļēji cenu atšķirības ietekmē kvalitāte, tomēr būtisku lomu spēlē arī piedāvātā piena dau-

dzums. Mazajām saimniecībām ir ļoti grūti kaulēties par augstāku cenu,” skaidro B. Ingilāvičute.

IESPĒJAS APVIENOJOTIES

Nav nekādas biznesa loģikas, ja vienai saimniecībai pa lauku ceļu nobrauc garām četru dažādu kooperatīvu piena mašīnas, bet tikai viena no tām iebrauc pēc piena. Ņemot vērā, ka šie ceļi lielākoties ir ar grants segumu, tad labi zinām, kas ar tiem notiek rudenos un pavasaros pie smagā kravas transporta slodzes. Ja četru kravas auto vietā brauktu viens, tad ieguvēji būtu visi.

JĀLŪKOJAS PĀRSTRĀDES VIRZIENĀ

Otrs virziens, uz ko vajadzētu lūkoties kooperatīviem, ir pārstrāde. “Mēs pētījām un salīdzinājām piena kooperatīvus, kuriem ir sava pārstrāde, ar tiem, kas tālāk pārdod izejvielu, – pievienotā vērtība līdz ar pārstrādi dubultojas,” potenciālo ieguvumu ieskicē I. Štromberga. Taču, protams, izveidot savu pārstrādes produktu preču zīmi, iekarat vietējos un pasaules piena produktu tirgus ir liels izaicinājums, kas nav pa spēkam

katram, tāpēc prieks ir par Latvijas lielāko graudu kooperatīvu, kuram ir lieli mērķi. “Bioloģisko ražotāju kooperācija arī ir virziens, kurā varam pārspēt kaimiņus un rādīt priekšzīmi citiem. Ir svarīgi, lai produkts, svaigi no lauka novākts, varētu nonākt uz patērētāju galda,” bioloģisko saimniecību īpašniekus mudina B. Ingilāvičute.

Skatoties ilgākā, piecu desmit gadu perspektīvā, Zemkopības ministrijas speciālistu vērtējumā Latvijai kooperācijas attīstībā jā-mācās no labākajiem. Piemēram, Īrijā kooperatīvu skaits samazinās, bet biedru skaits pieaug – viņi audzē muskuļus, liekot uz-svaru uz otrā līmeņa kooperatīviem.

“Ja pēc desmit gadiem darbotos kooperatīvi Baltijas valstu līmenī, tas būtu ieguvums visām trim valstīm. Mēs esam mazas valstis, mazi spēlētāji tirgū. Zemnieki ir sapratuši – ja neies tirgū kopā, viens nebūs karotājs. Ja jau Eiropai ir jādomā, kā iegūt ietekmi pasaules tirgū, jo pretī ir tādi milži kā ASV, Ķīna, Kanāda, Brazīlija, Austrālija, tad mums vēl jo vairāk. Mums ir jādomā, kā apvienot spēkus un apjomus. Tas ir tāls mērķis, bet ne neaizsniiedzams,” nākotnes mērķus un perspektīvas ieskicē B. Ingilāvičute.

SUMINĀTI 72 SKOLOTĀJI

Arī šogad Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (RTA) 1. kursu studenti piedalījās akcijā “Mans skolotājs/-a 2020”, kurā pastāstīja par savas absolvētās skolas vislabākajiem pedagogiem, tā pateicoties viņiem par darbu.

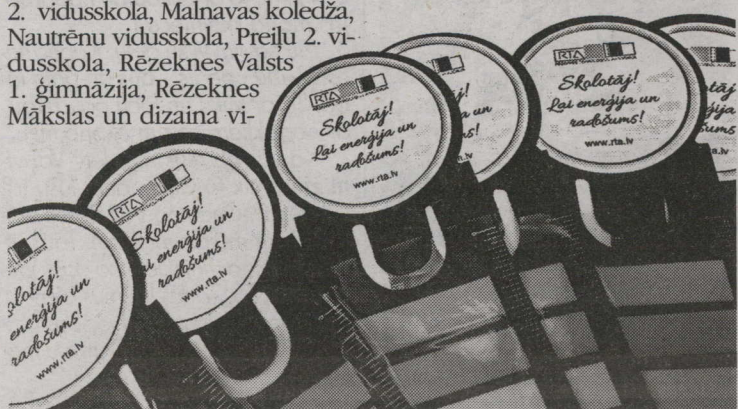
Vidusskolu absolventi uzņemšanas periodā RTA dalījās savos iespaidos par to vidusskolas pedagogu, kurš skolas laikā atbalstījis, iedvesmojis, palīdzējis. Katru gadu septembrī, Zinātnieku nakts laikā, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā klātienē tika sumināti akcijā nominētie skolotāji. Lai arī šogad pasākums izpa-līka, Pateicības raksti un piemiņas veltes no RTA pa pastu ir aizceļojušas uz 35 skolām, no kurām uz RTA atnākuši studēt jaunieši pirmajā kursā (Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskola, Balvu Valsts ģimnāzija, Ciblas vidusskola, Dagdas vidusskola, Dricānu vidusskola, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija, Jēkabpils 3. vidusskola, Jēkabpils Agrobiznesa koledža, Kārsavas vidusskola, Kaunatas vidusskola, Līvānu 1. vidusskola, Ludzas pilsētas ģimnāzija, Ludzas 2. vidusskola, Malnavas koledža, Nautrēnu vidusskola, Preiļu 2. vidusskola, Rēzeknes Valsts 1. ģimnāzija, Rēzeknes Mākslas un dizaina vi-

dusskola, Rēzeknes tehnikums, Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzija, Rēzeknes 2., 3., 5. un 6. vidusskola, Riebiņu vidusskola, Rugāju novada vidusskola, Tiskādu vidusskola, Varakļānu vidusskola, Viļakas Valsts ģimnāzija, Viļānu vidusskola, Zilupes vidusskola, Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža, Rīgas 32. vidusskola, Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola).

Pavisam akcijai tika nominēti 72 pedagogi. Audzēkņi pateicās par sniegto atbalstu un zināšanām, par veltīto laiku un iedvesmošanu.

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija vēlreiz izsaka vislielāko pateicību ikvienam skolotājam – par skolēnu motivēšanu un iedvesmošanu, palīdzot jauniešiem noticēt sev un savam nākotnes sapnim.

RTA Sabiedrisko attiecību nodaļa
Publicitātes foto

RĒZEKNES NOVADĀ

KOMISIJA STRĀDĀ ATTĀLINĀTI

Aizvadītājā trešdienā uz attālināto sēdi pie saviem datorekrāniem pulcējās Rēzeknes novada Administratīvās komisijas locekļi.

Komisijas sekretārs, Rēzeknes novada pašvaldības Juridiskās un lietvedības nodaļas jurists Vadims Čuhnovs pastāstīja, ka komisija izskatīja 18 lietas: par nesaskaņotu kokmateriālu krautnes izveidošanu ceļa nodalījuma joslā; par ceļa bojāšanu; par emociānu vardarbību pret bērnu; par bērna uzraudzību alkohola reibumā; par alkoholisko dzērienu lietošanu, ja to izdarīja bērns; par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu; par dzīvnieku turēšanas

prasību pārkāpšanu; par elektrisko gaisvadu līnijas bojāšanu aiz neuzmanības; par elektroenerģijas patvaļīgu patērēšanu.

Divas lietas atliktas uz nākamā sēdi.

V. Čuhnovs atklāj, ka koronavīrusa pandēmija lietu skaitu īpaši nav ietekmējusi, bet izmaiņas normatīvajos aktos gan. Atgādīnāsim, ka 1. jūlijā spēkā stājies Administratīvās atbildības likums (administratīvā pārkāpumu kodeksa vietā), kas mainī-

ja administratīvā pārkāpuma procesu, kā arī stājušies spēkā grozījumi nozaru likumos, kur ir paredzēta administratīvā atbildība. “Vēl klāt jaunā informācijas sistēma – APAS, ar kuru strādā visas amatpersonas, kas veic administratīvā pārkāpuma procesu. Līdz ar to lietu skaits pēc 1. jūlija nedaudz samazinājies. Bet vasaras mēnešos administratīvo pārkāpumu lietu samazinājums bija arī iepriekš,” skaidro V. Čuhnovs.

VĒLAS LEGO ROBOTUS, 3D PRINTERUS UN PLANŠETDATORUS

Ir beidzies Rēzeknes novada Izglītības pārvaldes izsludinātais konkurss par finansējuma piešķiršanu materiālās bāzes papildināšanai tehniskās jaunrades aktivitātēm.

Kopumā iesniegti seši projektu pieteikumi, kuriem piešķirts finansējums ar kopējo summu – 2557 eiro, informē Rēzeknes novada Izglītības pārvaldes interešu izglītības speciāliste Anita Rudziņa.

Galvenokārt iesniegti projekti, kas paredz finansējuma izmantošanu lego robotu, konstruktoru, 3D printeru un planšetdatoru iegādei.

Pašvaldības finansējumu saņems Gaigalavas pa-

matkola projekta “Lego robotika” īstenošanai, Dricānu vidusskola – “No idejas līdz darbībai”, Silmalas pirmsskolas izglītības iestāde – “Tas nekas, ka esmu mazs – daudz ko protu darīt pats!”, Verēmu pamatskola – “Verēmi 3 dimensijās” un “Lego robotika” un Kaunatas vidusskola – “Interese izglītības programma “Mehatronikas pamati””.

Aleksandra ELKSNE-PAVLOVSKA

ČORNAJAS JUBILĀRI, ATSAUCIETIES!

30. oktobrī plkst. 15.00 Čornajas tautas namā notiks pasākums “Skaistākie dzīves gadi”, kurā tiks sveikti Čornajas pagasta iedzīvotāji skaistajās dzīves jubilejās. Būs apsveikuma koncerts un pasēdēšana pie galdīņiem.

Pasākumam aicināti pieteikties (dāvanas saņemšanai) Čornajas pagasta iedzīvotāji, kuri šogad svin 60., 65., 70., 75., 80., 85., 90. ... dzīves jubileju.

Jāpiesakās līdz 26. oktobrim, zvanot **pa telefonu 26415942 (Santa) vai 28783860 (Vija).**

Sagatavoja **Aija MIKELE-STRUŠELE**